

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва інституту / факультету)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
_____ Євгенія НОВАК
“28” _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компоненту
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
(назва освітнього компоненту)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(назва програми)

Спеціальність 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається освітній компонент)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Розробники: Жаворонкова Мирослава Іллівна – зав.каф., доцент, засл.май. н.творч. Укр.

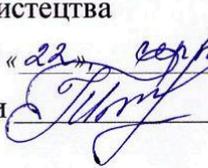
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладачі: Жаворонкова Мирослава Іллівна – зав.каф., доцент, засл.май. н.творч. Укр.

Погоджено з гарантом ОП **Наталія ГАТЕЖ**

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол No 2 від «22» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол No 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**

Пояснювальна записка

Дисципліна «Методика викладання спеціальних дисциплін» спрямована на вироблення у студентів наукового розуміння теорії і методології викладання фахових художніх дисциплін у закладах початкової мистецької освіти та формування стійкого інтересу до мистецтвознавчих знань, їх адекватного застосування у майбутній професійній діяльності.

Дана програма розроблена відповідно до типових навчальних планів закладів початкової мистецької освіти, спеціалізованих закладів із поглибленим вивченням предметів художньо-естетичного циклу, програми профільних предметів, факультативних курсів та курсів за вибором для спеціалізованих загальноосвітніх шкіл художнього профілю, основних положень сучасної науково-педагогічної концепції про взаємодію мистецтв у полі художньому розвитку школярів.

Програма містить такі основні напрямки художньо-естетичного розвитку, як: пізнавально-діючий, оціночний і креативний. Вона спрямована на засвоєння студентами системи художньо-педагогічних знань, необхідних у процесі викладання образотворчого мистецтва в спеціалізованому закладі освіти. Студенти ознайомлюються зі специфікою змісту, форм та методів роботи вчителя спеціальних дисциплін, особливостями керівництва художньо-педагогічним процесом, методикою планування навчальних занять, факультативних та групових.

Мета навчальної дисципліни: формування професійних якостей майбутнього викладача декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва шляхом вивчення науково-теоретичних основ методики викладання спеціальних дисциплін.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» є:

- ✓ ознайомлення студентів з історичними етапами розвитку методів викладання образотворчого мистецтва, художньо-естетична та професійна підготовка майбутніх педагогів;
- ✓ опанування теорією та практикою формування готовності учнів до образотворчої діяльності та сприймання творів образотворчого мистецтва;
- ✓ набуття навичок складання календарно-тематичних планів, планів-конспектів уроків та розробки методичних матеріалів (наочності);
- ✓ оволодіння практичними методами та технічними прийомами (майстер-класи, педагогічний малюнок на дошці або мольберті).

Пререквізити. Засвоєння навчальної дисципліни "Методика викладання спеціальних дисциплін" передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін як Педагогіка, Психологія, Спеціальні дисципліни. Ефективність засвоєння навчальної дисципліни підвищують навчальні дисципліни «Етика та естетика», «Основи педагогічної майстерності», які вивчаються у цьому ж семестрі.

Постреквізити. Вивчення навчальної дисципліни проходження педагогічної практики у мистецьких школах є базою для набуття передбачених ОП компетентностей і результатів навчання, а також необхідні для написання здобувачем освіти кваліфікаційної роботи. *Опанування дисципліни "Методика викладання спеціальних дисциплін" вимагає попередньої підготовки у галузі педагогіки, психології, дидактики, спеціальних дисциплін та цифрових технологій. Ці знання та навички формують основу для розвитку професійної компетентності майбутнього викладача та сприяють ефективному засвоєнню методики викладання.*

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів: Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у

процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності (СК):

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності

Здобувач освіти повинен:

знати

- ✓ теоретичні основи образотворчого мистецтва;
- ✓ історичний розвиток видів, жанрів та форм образотворчого мистецтва;
- ✓ історію виникнення та розвитку методів навчання малюванню;
- ✓ основні дидактичні принципи викладання образотворчого мистецтва в мистецькій школі;
- ✓ сукупність методів та прийомів, що використовуються на заняттях з образотворчого мистецтва.

вміти:

- ✓ володіти методами та прийомами навчання малюнку та живопису;
- ✓ методично грамотно організувати навчально-виховний процес на заняттях з образотворчого мистецтва;
- ✓ аналізувати та характеризувати твори образотворчого мистецтва;
- ✓ розробляти конспекти уроків з образотворчого мистецтва та сесдисциплін;
- ✓ працювати з науковою та методичною літературою з образотворчого мистецтва.

Опис навчальної дисципліни. Загальна інформація

Форма навчання	Рік зпід готовки	Се ме стр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			к р е д и т і в	го д и н	лек ції	пра ктичні	семі нарські	лабо раторні	само стій на робо та	індивід уальні завданн я	
Денна	2025	6	3.5	105	-	38	-	-	67	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1.														
Основи педагогіки та організації навчального процесу у мистецькій школі														
Тема 1. Дидактичні основи педагогічного процесу.	8		3			5								
Тема 2. Структура мистецької освіти, система закладів мистецької освіти.	9		3			6								
Тема 3 Роль педагога в управлінні навчальним процесом.	9		3			6								
Тема 4. Форми організації навчального процесу. Типи уроків образотворчого мистецтва. Структура практичного заняття.	13		6			7								
Тема 5 Методичні основи викладання спеціальних дисциплін Педагогічний малюнок.	9		3			6								
Разом за ЗМ1	48	-	18			30								
Змістовий модуль 2.														
Навчально-методичне забезпечення та організація освітнього процесу в закладах початкової мистецької освіти														
Тема 6. Методика викладання рисунка.	10		3			7								

Тема 7. Методика викладання живопису.	12		3		9						
Тема 8. Методика викладання декоративно-прикладного мистецтва (ДПМ).	15		6		9						
Тема 9. Критерії оцінювання художніх робіт. Методика проведення "переглядів" (семестрових виставок-звітів). Аналіз учнівських робіт.	16		6		10						
Тема 10. Педагогічні умови опанування здобувачами освіти фахових дисциплін у закладах початкової мистецької освіти.	12		2		10						
Разом за ЗМ 2	57	-	20		37						
Усього годин	105		38		67						

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

Завдання до тем	
1	Проаналізувати структуру та зміст навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни, визначити його складові та функціональне призначення.
2	Охарактеризувати особливості підготовки та проведення лекційних і практичних занять у закладах мистецької освіти, обґрунтувати вибір методів і форм навчання.
3	Дослідити структуру методичних розробок, визначити вимоги до їх змістового наповнення та оформлення відповідно до освітніх стандартів.
4	Проаналізувати методичні рекомендації щодо структури й змісту підручників та навчальних посібників, визначити їх роль у забезпеченні якості освітнього процесу.
5	Обґрунтувати педагогічні умови ефективного опанування здобувачами освіти навчальних дисциплін у мистецьких навчальних закладах з урахуванням специфіки творчої підготовки.

ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Рекомендації до виконання ІНДЗ

1. Формат роботи: ІНДЗ може бути виконане у формі реферату (глибокий аналіз джерел), методичної розробки (практичний посібник, план заняття), або дослідницького проекту (збір даних, їх аналіз та висновки).
2. Структура: Вступ (актуальність, мета, завдання) → Теоретична частина → Практична частина (власні розробки, приклади) → Висновки → Список використаних джерел.
3. Використання джерел: Обов'язково використовуйте не менше 5-7 наукових джерел (монографії, статті, стандарти вищої освіти).

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
---	---------------------------------	-----------------

1.	<p>Методика складання робочих програм та навчальних планів.</p> <p>Завдання. Розробити робочу програму навчальної дисципліни «Академічний рисунок», у якій передбачити:</p> <ul style="list-style-type: none"> • мету та завдання дисципліни; • очікувані результати навчання (компетентності); • тематичний план лекційних і практичних занять; • зміст самостійної роботи учнів; • форми та критерії оцінювання навчальних досягнень; • перелік навчально-методичного та інформаційного забезпечення. 	10
2.	<p>Створення навчальних матеріалів: підручники, конспекти, презентації.</p> <p>Завдання. Рефлексія: Написати короткий звіт (1–2 сторінки) про створений навчальний матеріал:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ які труднощі виникли; ○ які педагогічні прийоми використані; ○ як матеріал може допомогти учням у навчанні. 	10
3.	<p>Розробка інтерактивних завдань і тестів для оцінювання знань студентів.</p> <p>Завдання. Створення тестів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обрати одну дисципліну (наприклад, <i>Академічний рисунок</i> або <i>Декоративно-прикладне мистецтво</i>). • Розробити тест для перевірки знань учнів (10–15 запитань). • Використати різні типи завдань: <ul style="list-style-type: none"> • множинний вибір; • відповідність (сопоставлення термінів та визначень); • коротка відповідь; • практичне завдання (наприклад, аналіз зображення або створення ескізу). 	10
4.	<p>Роль викладача у формуванні професійної компетентності студентів.</p> <p>Завдання. Практичний аналіз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обрати конкретну дисципліну та скласти приклад навчальної діяльності, де викладач формує професійні компетентності: • описати завдання для учнів • методи контролю знань і навичок; • очікуваний результат у вигляді компетенцій. 	10
5.	<p>Роль викладача у формуванні професійної компетентності студентів.</p> <p>Завдання. Візуалізація взаємозв'язку: Створити таблицю або схему:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дія викладача → Формування компетенції → Очікуваний результат. 	10
6.	<p>Розвиток методики викладання спеціальних дисциплін: історичний аспект.</p> <p>Завдання. Теоретичне дослідження: Дослідити історію викладання обраної спеціальної дисципліни (наприклад, <i>Академічний рисунок</i>, <i>Декоративно-прикладне мистецтво</i>, <i>Дизайн</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • виділити ключові етапи розвитку методики: 	10

	<ul style="list-style-type: none"> • початковий період (формування дисципліни, перші навчальні підходи); ▪ етап класичної методики (традиційні методи навчання та оцінювання); ▪ сучасний період (новітні методи, інтерактивні технології, дистанційне навчання). • проаналізувати вплив соціокультурних та освітніх змін на методику викладання. 	
7.	<p>Розвиток методики викладання спеціальних дисциплін: історичний аспект.</p> <p>Завдання. Теоретичне дослідження:</p> <p>Вивчити історію викладання обраної спеціальної дисципліни (наприклад, <i>Академічний рисунок, Декоративно-прикладне мистецтво, Дизайн</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначити основні етапи розвитку методики: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зародження дисципліни: перші навчальні підходи, класичні школи, традиційні методи навчання. ▪ Класичний етап: стандартизація програм, формування основних методик викладання та оцінювання знань. ▪ Сучасний етап: застосування інтерактивних технологій, дистанційного навчання, інноваційних педагогічних методів. 	7
	Всього	67

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення
Відмінно	90-100	A	<ul style="list-style-type: none"> - Студент виявляє глибокі знання з історії графічного дизайну, вміє науково аналізувати твори мистецтва, здатний самостійно здобувати знання. - Студент вільно висловлює власні думки відчуття, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; переконливо аргументує особисту життєву позицію. - Студент виявляє більш, ніж достатні знання з історії графічного дизайну, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, які поставив викладач.

Добре	80-89	B	- Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
	70-79	C	- Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача. - Студент орієнтується в історії графічного дизайну, здатний частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.
Задовільно	60-69	D	- Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати початковий матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки. - Студент володіє матеріалом на рівні вищому за початковий, здатний з допомогою викладача логічно відтворити значну його частину
Незадовільно	35-49	FX	- Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. - Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. - Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
Незадовільно	1-34	F	- Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями.

Оцінювання завдань для самостійної роботи студентів здійснюється в процесі поточного та підсумкового контролю.

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) традиційні дидактичні методи та прийоми:

– словесні: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
– наочні: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);

– практичні: вправи, практичні роботи тощо.

2) інноваційні методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) інтерактивні методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

Система контролю та оцінювання

Види контролю

– *поточний контроль передбачає:*

- *письмовий контроль* (самостійна робота, термінологічний диктант, реферат, есе, самоконтроль та взаємоперевірка),
- *практичний контроль* (виконання розрахункових і розрахунково-графічних робіт в програмах MS Excel, SPSS, Statistica, оформлення протоколів дослідження, презентацій),
- *тестовий/машинний контроль* (стандартизовані тести у системі Moodle)
- *рубіжний контроль передбачає:* письмові контрольні роботи у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2 або автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студента, письмових контрольних робіт (автоматизованого тестування у системі електронного навчання Moodle) у кінці змістових модулів становить 60 балів.

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі **заліку** з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

– *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);

– *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Форми роботи на практичних заняттях будуть різноманітними та інтерактивними. Окрім традиційних методів навчання, передбачено впровадження сучасних підходів, що сприятимуть активному засвоєнню матеріалу.

- ✓ **Тренінги та майстер-класи** – практичні заняття з моделюванням педагогічних ситуацій, обговоренням методичних підходів та демонстрацією сучасних технологій викладання.

- ✓ **Дискусійні клуби** – обговорення актуальних питань методики викладання, проблемних аспектів та перспектив розвитку освіти.
- ✓ **Аналіз педагогічних кейсів** – розгляд реальних ситуацій, які виникають у викладацькій практиці, та пошук оптимальних шляхів їх вирішення.
- ✓ **Проектна діяльність** – розробка навчальних матеріалів, створення авторських методичних розробок та інтерактивних завдань.
- ✓ **Ділові ігри та рольові сценарії** – моделювання навчального процесу, проведення фрагментів занять, формування комунікативних навичок.
- ✓ **Використання цифрових технологій** – практична робота з освітніми платформами, створення електронних тестів, інтерактивних презентацій та відеоуроків.
- ✓ **Навчальні екскурсії** – відвідування закладів освіти, спостереження за роботою викладачів, аналіз методичних підходів у реальних умовах.
- ✓ **Самостійні дослідження** – аналіз наукової та методичної літератури, підготовка доповідей та презентацій з актуальних тем педагогіки.

Застосування цих форм роботи допоможе студентам не лише засвоїти теоретичний матеріал, а й набути практичних навичок, необхідних для ефективного викладання спеціальних дисциплін.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю.

Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання, – 8 балів.

7-8 балів «Відмінно» - Відповідь базується на наявному знанні структури навчальної дисципліни, її провідних категорій, вмінні логічно обґрунтовувати питання. Здобувач освіти грамотно відповідає на базові, а також додаткові питання, проявляючи при цьому творчі здібності й аналітичне мислення. Відповідь студента виявляє його знання першоджерел і вміння використовувати додаткову літературу.

5, 6, 7 балів «Добре» - Відповідь базується на аналітиці вивченого матеріалу. Здобувачу освіти притаманне добре знання структури дисципліни. Обґрунтовано викладається лекційний курс. При цьому проявляються його вміння використовувати знання, набуті в ході практичних занять. Здобувач освіти використовує першоджерела й основну літературу. Мають місце несуттєві помилки в поясненні деяких аспектів дисципліни.

4 бали «Задовільно» - Відповідь базується на рівні репродуктивного мислення. Мають місце слабкі знання структури навчальної дисципліни. Присутні помилки при відповіді на основні питання. Незнання першоджерел і додаткової літератури. Наявність хибних тлумачень при аналізі практичних завдань. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

1, 2, 3 бали «Незадовільно» - Здобувач освіти не знає значної частини викладеного матеріалу. Мають місце грубі помилки при відповіді на основні питання. Відсутні навички опрацювання базової літератури дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Методика викладання спецдисциплін дисциплін» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4758>

Форма проведення – усна/автоматизований тест у системі електронного навчання Moodle1 . Максимальна кількість балів, отримана студентом за залік - 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «добре» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «задовільно» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «незадовільно» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Головні завдання предмету "Методика викладання спеціальних дисциплін".
2. Психологія образотворчої діяльності здобувачів освіти. Учнівський малюнок, його особливості. Основні етапи розвитку учнівського малюнка.
3. Урок образотворчого мистецтва як форма організації навчання здобувачів освіти.
4. Уява і творчість в здобувачів освіти.
5. Мета уроків спеціальних дисциплін.
6. Завдання уроків спеціальних дисциплін у мистецьких навчальних закладах.
7. Особливості структури уроку.
8. Методика викладання спеціальних дисциплін у мистецьких навчальних закладах.
9. Методичні прийоми при роботі із здобувачів освіти.
10. Психологія образотворчої діяльності здобувачів освіти.
11. Проблема "кризи творчості" здобувачів освіти.
12. Методика викладання авторських уроків .
13. Педагогічний малюнок на уроках дисциплін напрямку "Декоративноприкладне мистецтво".
14. Використання наочності на уроках.
15. Методика проведення занять у гуртковій роботі.
16. Різновиди творчої діяльності у гуртковій роботі.
17. Методика виконання скульптурної композиції.
18. Методика проведення уроку за темою "Пейзаж".
19. Методика проведення уроку за темою "Натюрморт"
20. Методика проведення інтегрованих здобувачів освіти.
21. Розвиток творчих здібностей на уроках .
22. Методика використання друкованих технік на уроках образотворчого мистецтва.
23. Українська народна художня кераміка і включення її до курсу образотворчого мистецтва.
24. Спеціальні дисципліни у загальній системі навчальних дисциплін.
25. Елементи графічної мови на уроках образотворчого мистецтва.
26. Колективні роботи з образотворчого мистецтва в художній школі.
27. Зарубіжні методи навчання.
28. Методи навчання малювання.
29. Вивчення питань композиції в курсі образотворчого мистецтва.
30. Вивчення питань кольорознавства в курсі образотворчого мистецтва.
31. Художньо-естетичний розвиток здобувачів освіти.
32. Урок образотворчого мистецтва як один із головних засобів естетичного виховання здобувачів освіти.
33. Роль гри у навчанні здобувачів освіти.
34. Роль методики викладання спеціальних дисциплін в навчально-виховному процесі.
35. Естетичне виховання і художня освіта здобувачів освіти.
36. Методи навчання як способи упорядкованої взаємопов'язаної діяльності викладача і здобувачів освіти.
37. Формування навичок професійної культури на уроках.
38. Вимоги до образотворчої культури здобувачів освіти та їх вікові особливості.
39. Завдання образотворчого мистецтва.
40. Створення найбільш сприятливих психологічних умов для проведення уроків.
41. Форми організації навчальної роботи на уроках.
42. Педагогічний принцип наочності навчання.
43. Вимоги до роботи викладача на уроках.
44. Використання технічних засобів навчання.
45. Загальні правила роботи здобувачів освіти на уроках.

46. Методи художнього розвитку здобувачів освіти.
47. Функції уроку образотворчого мистецтва.
48. Поняття педагогічних технологій: історія розвитку та сучасні інтерпретації.
49. Проблеми естетичного виховання здобувачів освіти.
50. Періодизація художньої творчості здобувачів освіти.

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-otsiniuvannia_2020.pdf)). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо. За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Основна:

1. Сотська Г. І. Мистецька педагогіка: теорія і практика : навчальний посібник. — Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. — 320 с.
2. Методика навчання образотворчого мистецтва в закладах позашкільної освіти : навч.-метод. посібник / За заг. ред. О. М. Олексюк. — Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022.
3. Музика О. Я. Методика викладання спеціальних дисциплін (рисунок, живопис): курс лекцій. — Львів : ЛНАМ, 2021.
4. Бамбурак Н. М. Академічний рисунок: методичні рекомендації для викладачів мистецьких шкіл. — Оновлене вид. — Івано-Франківськ, 2023.
5. Особливості викладання композиції у сучасній мистецькій школі : збірник методичних матеріалів. — Київ : ДНМЦЗКМО, 2021.
6. Творчий розвиток особистості в умовах дистанційного навчання мистецьких дисциплін : колективна монографія / за ред. В. Г. Чернець. — Київ : НАКККіМ, 2022.

Додаткова:

1. Цифрові технології в мистецькій освіті:

- *Гуменюк Т. К.* Цифрові інструменти візуального мистецтва: методичний путівник для вчителя. — Київ, 2023.
- 2. Психологія та Арт-терапія:
  - *Вознесенська О. Л.* Арт-терапія в роботі з дітьми: методичні кейси. — Київ, 2021.
  - *Драч І. І.* Психологія художньої творчості: конспект лекцій для студентів мистецьких спеціальностей. — 2020.
- 3. Інклюзія:
  - *Практичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання в мистецьких школах.* — Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти, 2023.
- 4. Техніки та матеріали:
  - *Матеріалознавство для художників: сучасні акрили, олії та графічні матеріали.* — (Серія статей у фахових вісниках НАОМА/ЛНАМ), 2020–2024.

Нормативно-правова база

1. Закон України "Про освіту" (актуальна редакція).
2. Закон України "Про позашкільну освіту".
3. Положення про мистецьку школу (Затверджено Наказом Міністерства культури України від 09.08.2018 № 686).
4. Типові освітні програми початкової мистецької освіти (елементарний, середній (базовий) та поглиблений підрівні). *Доступні на сайті Держмистецтв*
5. Типові освітні програми елементарного підрівня початкової мистецької освіти (класи образотворчого мистецтва). — Затверджено МКІП України, 2019–2023. (Актуальні редакції на сайті ДНМЦЗКМО).
6. Концепція інклюзивної мистецької освіти. — Наказ Міністерства культури та інформаційної політики України, 2020.
7. Положення про атестацію педагогічних працівників закладів (установ) освіти сфери культури. — (Зі змінами та доповненнями 2023–2024 рр.)

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України
<https://mon.gov.ua> Нормативно-правові документи, освітні стандарти, методичні рекомендації.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua> Електронні каталоги, наукові статті, дисертації, фахові видання.
3. Освітня платформа Prometheus
<https://prometheus.org.ua> Онлайн-курси з педагогіки, методики викладання, цифрової освіти.
4. Google Scholar
<https://scholar.google.com> Пошук сучасних наукових публікацій з педагогіки та методики викладання.
5. Державний науково-методичний центр змісту культурно-мистецької освіти (ДНМЦЗКМО): dnmczkmo.org.ua — *Головний ресурс. Тут знаходяться всі "Типові навчальні програми" (рисунок, живопис, скульптура) для мистецьких шкіл.*
6. Репозитарій НПУ імені М.П. Драгоманова: Розділ «Мистецька педагогіка».
7. Бібліотека НАОМА (Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури): Методичні фонди кафедр теорії та історії мистецтва.
8. Освітня платформа «Всеосвіта» / «На Урок»: Розділ «Мистецтво» (для ознайомлення з практичним досвідом викладачів-практиків).

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-za-pobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-a-fedkovycha/>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-a-fedkovycha/>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.